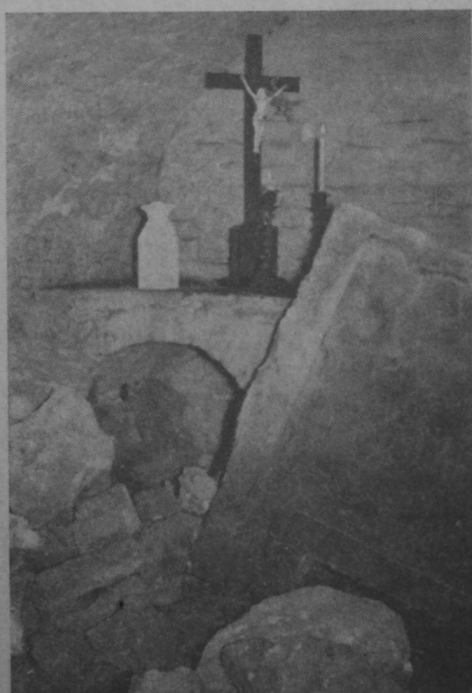

24
MUSEUM JULIEN VAN NERUM
HOEGAARDEN

ALPAIDIS

TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
FOLKLORE en OUDHEIDKUNDE

SEDERT MEER DAN 100 JAAR

VANDERMOLEN

J & H

ALLE HOUTSOORTEN

DAKBEKLEDING

PLASTIEK

ROUFING

MUURBEKLEDING

016/76.135

BENZINE

ALLE BANDEN

HERSTELLINGEN

GARAGE

JOS. WUESTENBERGHS

016/76.278

ERNEST OURYSTRAAT 28

HOEGAARDEN

BEENHOUWERIJ - CHARCUTERIE

POL

RUNDVLEES

VARKENSVLEES

HANEN

HENNEN

KONIJNEN

STEEDS EERSTE KWALITEIT

GROTE KEUS IN CHARCUTERIE

35 DOELSTRAAT HOEGAARDEN 016/76.313

MEN BESTELT TEN HUIZE

KOLEN - MAZOUT - EN

GASKONVEKTOREN

GASFORNUIZEN KOELKASTEN EN

ALLE HUISHOUDARTIKELEN

MARCEL DELMEL

TIENSESTRAAT 17

HOEGAARDEN

016/76.307

Driemaandelijks kultureel tijdschrift uitgegeven door "De Vrienden van 't Nieuwhuys"

Gedeponeerd bij de Koninklijke Bibliotheek van België onder het nummer B. D. 23.350

Hoofdzetel : Museum Julien Van Nerum, 2 en 4, Ernest Ourystraat, 3320 Hoegaarden

Verantwoordelijke uitgever	Redaktieleider	Presentatie
H. VAN NERUM	M. DODION	R. VERPOORT

De medewerkers schrijven onder eigen verantwoordelijkheid. De gedachte van hun artikels is niet noodzakelijk deze van het bestuur. Niets uit deze uitgave mag veelelvoudigd noch gepubliceerd worden zonder de schriftelijke toestemming van de verantwoordelijke uitgever.

HOGER BESCHERMKOMITEE

Eredeken	Ridder J. de NEEFF , Gouverneur van de Provincie Brabant
Leden	R. KERRYN , Burgemeester van Hoegaarden
	G. PIERLET , Substituut van de Procureur des Konings te Tongeren
	L. BORREMANS , Ere-Ambassadeur van Z. M. de Koning
	A. HETTICH , Oud-Burgemeester van Hoegaarden
	P. ROCK , Directeur-Generaal aan het Ministerie van Kultuur
	J. VERBESSELT , Konservator aan de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis

MUSEUMRAAD

Hoofdbeheer	H. VAN NERUM	A. GUILLUY	R. VERPOORT
Sekretariaat	Mevr. VERVOORT	Mej. DAYERS	
Boekhouding	R. VERPOORT		
Verifikatie	J. HUBERT	E. VAN NERUM	
Studie en navorsing	M. DODION	Mej. DAYERS	
Redaktie en publikaties	M. DODION	R. VERPOORT	
Bibliotheek en dokumentatie	E. GROOTEN	F. DOTREMONT	
Museologie, patrimonium en heemschut	A. GUILLUY	F. DOTREMONT	
Geleide bezoeken en wandeltochten	A. GUILLUY	M. DODION	
Vreemdelingenverkeer	F. DOTREMONT	E. SCHOENSETTERS	
Volksontwikkeling en tentoonstellingen	E. GROOTEN	E. SCHOENSETTERS	
Vrijetijdsbesteding en folklore	E. SCHOENSETTERS	M. COLLIN	
Klub- en verenigingsleven	J. HUBERT	M. COLLIN	
Artistieke voorlichting	F. MANNAERTS		
Taveerne	R. VERPOORT	M. COLLIN	H. TRITSMANS

Briefwisseling te richten aan de Hoofdzetel

SEDERT MEER DAN 100 JAAR

VANDERMOLEN

J & H

ALLE HOUTSOORTEN

DAKBEKLEDING

PLASTIEK

ROUFING

MUURBEKLEDING

016/76.135

BENZINE

ALLE BANDEN

HERSTELLINGEN

GARAGE

JOS. WUESTENBERGHS

016/76.278

ERNEST OURYSTRAAT 28

HOEGAARDEN

BEENHOUDWERK - CHARCUTERIE

POL

RUNDVLEES

VARKENSVLEES

HANEN

HENNEN

KONIJNEN

STEEDS EERSTE KWALITEIT

GROTE KEUS IN CHARCUTERIE

35 DOELSTRAAT HOEGAARDEN 016/76.313

MEN BESTELT TEN HUIZE

KOLEN - MAZOUT - EN

GASKONVEKTOREN

GASFORNUIZEN KOELKASTEN EN

ALLE HUISHOUDARTIKELEN

MARCEL DELMEL

TIENSESTRAAT 17

HOEGAARDEN

016/76.307

IN ALPABIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK RENDERN • IN ALPABIS ADVERTEREN DOET UW

1886 - 1972

BROD- EN BANKETBAKKERIJ

SPECIALITEITEN VAN SUIKERTAARTEN

GROTE KEUS VAN DOOPSUIKER EN DOOPDOZEN

SWINNEN - VAN HULST

5 ARTHUR PUTZEYSSTRAAT

HOEGAARDEN 016/76.177

MEN BESTELT TEN HUIZE

HUIS

VAN ROY-BISCOMPTÉ

016/763.38

KONFEKTIE VOOR DAMES

ROKKEN KLEEDJES MANTELS

STOFFEN AAN DE METER

UIT SYMPATHIE

HOUGARDIA

1886 - 1972

BY VAKMENSEN

EEN ADRES

MANNERTS - RUELENS

68 DOELSTRAAT HOEGAARDEN 016/76.385

ZEGELS VAKANTIE EN REIZEN

GEZINSZEGELS

IN ALPABIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK RENDERN • IN ALPABIS ADVERTEREN DOET UW

MUSEUM JULIEN VAN NERUM

Vereniging zonder winstoogmerk

Aangesloten bij het Verbond der Verenigingen zonder winstoogmerk, bij de Belgische Museumvereniging en bij de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer Hageland en Haspengouw

Statuten verschenen in het Belgisch Staatsblad van 19 januari 1967

Raad van Beheer : HUBERT VAN NERUM ALBERT GUILLUY ROGER VERPOORT

Tarief van de publiciteiten

Plaats	Volledige bladzijde		Halve bladzijde		Kwart bladzijde		Eigenhandig ingelast met beperking	
	een maal	vier maal	een maal	vier maal	een maal	vier maal	een maal	vier maal
Tekstbladzijde	475 Fr	1.700 Fr	250 Fr	900 Fr	130 Fr	450 Fr	300 Fr	1.000 Fr

Teksten overmaken en betalingen vereffenen aan een bestuurslid of aan :

ROGER VERPOORT - Penningmeester

203 Victor Hugostraat - 1040 Brussel

PCR 1090,00 van de Bank van Brussel, Agentschap DAILLY te 1030 Brussel,

voor rekening nr A - 37 - 21 van het Museum Julien Van Nerum, VZW

Het Bestuur is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de aankondigingen en houdt zich het voorrecht ze na te zien voor publikatie

Abonnementsvoorwaarden

gewoon abonnement	50 Fr per jaar
steun - abonnement	75 Fr per jaar
ere - abonnement	minimum 100 Fr per jaar

Oplage : 500 exemplaren

Op de koft : Kelderkapel in het Museum Julien Van Nerum

De achttiende eeuwse taveerne en het Museum Julien Van Nerum zijn open :

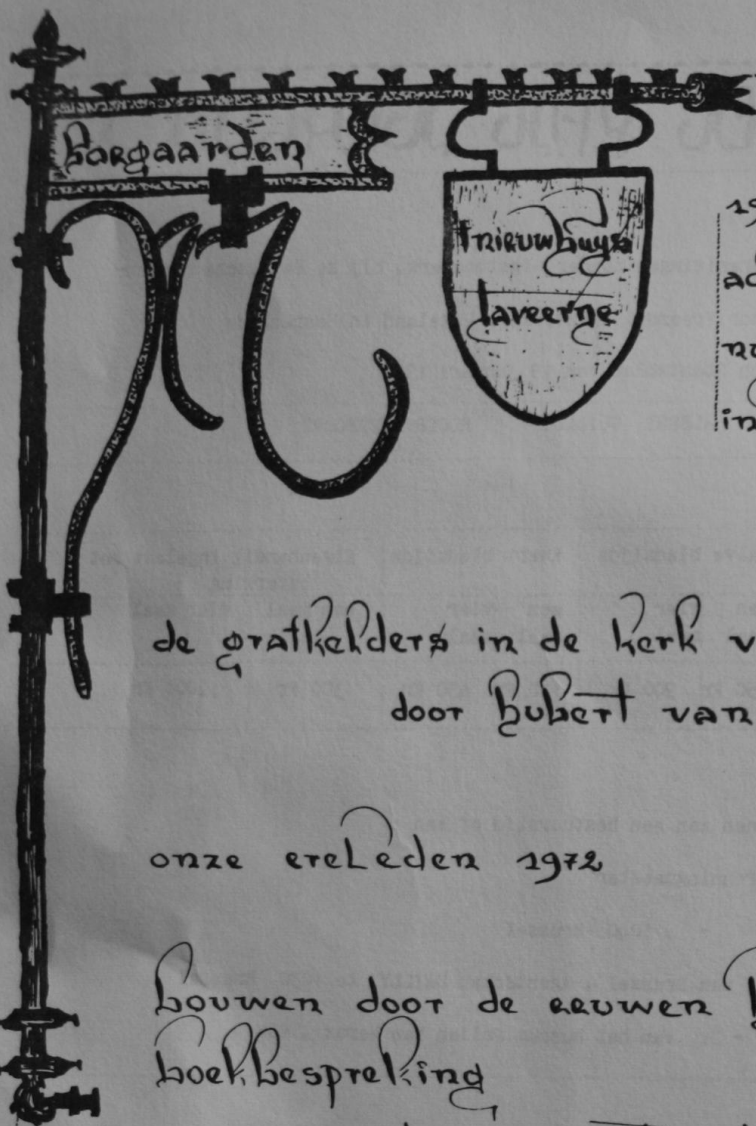
op werkdagen vanaf 15.00 uur

op weekeinden en feestdagen vanaf 10.00 uur

een muntkaramel met een historische achtergrond

de muntkaramel Cesar

slepen in het Museum verkrijgbaar

1972

achtste jaargang

nummer 27

inhoud

de grafkelders in de kerk van Borgaarden
door Hubert van Neterum

7

onze ereleden 1972

16

houwen door de eeuwen heen
boekbespreking

door Maurits Dodion

19

Katalogus van de museumbibliotheek
vervolg en einde van het eerste deel

25

het testament van meier Lambert de pas
door Hubert van Neterum

28

het museum verwacht u

- Memorieschriften van Pastoor Heuysdens;
- Eigen Schoon, 37e jaargang, blz. 241;
- Brabantica II (1957) en III (1958);
- Familie-archief Van Nerum;
- Inlichtingsbronnen E.H. Vandervelpen.

Het oude Krocht

In de oude kerk van Hoegaarden, die gebouwd werd op de plaats waar eens het castrum van Gravin Alpaïdis stond, zou zich een krocht hebben bevonden, waarin kanunnikken van het St. Gorgoniuskapittel en enkele vooraanstaande ingezetenen van het dorp werden begraven.

Een krocht of krypte was een onderaardse gewelfde plaats, die meestal diende als kapel en meer nog als begraafplaats. Het krocht van Hoegaarden lag vermoedelijk onder het koor van de St. Gorgoniuskerk en zou ook een uitgang langs buiten hebben gehad, die echter niet kon worden teruggevonden. Het zou volstaan een plavei in het koor uit te nemen en met een grondboor te pijlen. Stoot men op losse grond en stenen, dan is het aangevulde grond, die op de tegenwoordigheid van de oude krypte wijst. Er bestaat echter weinig kans om de uitgang terug te vinden, tenzij misschien enkele muren onder de grond bloot te leggen.

Maar buiten het krocht werden ook mensen in de kerk

zelf begraven, zoals het in alle oude kerken gebruikelijk was.

De ons bekende namen van personen uit Hoegaarden, die in het oude krecht of in de kerk hun grafkelder kregen en waartussen vele inwoners uit de streek hun voorouders terugvinden, zijn de volgende :

1. Jean van den Putte, alias de Puis, + 1667 en zijn huisvrouw Marie Carpeau + 1674.
Zij waren de ouders van landdeken Jan Van den Putte en de voorouders van de V Geslachten van Hoegaarden (moederlijke tak, derde graad).

2. Jan Van Den Putte + 1712.
Zoon van vorige. Pastoor en landdeken van het Concilie van Hoegaarden. Werd begraven voor het " Altare Venerabilis ".

3. Jan Hermans + 1676 en zijn huisvrouw Marie Houwen + 1676.

Zoon van Meester Jan Hermans de oude en van Marie Bietens. Hij was gezworene en later voorzitter van de Schepenen van Hoegaarden. Zij stierven te Tienen ingevolge de epidemie van de " roeden loope ".

Zij waren de voorouders van de V Geslachten van Hoegaarden (vaderlijke tak, derde graad).

4. Jan Hermans + 1668.

Student te Leuven. Zoon van Eersaeme Jan Hermans, meier te Oorbeek en van Angela Bormans en kleinzoon van Schepen Jan Hermans en Marie Houwen (zie 3).

5. Arnold Hermans + 1666.

Zoon van schepen Jan Hermans en Marie Houwen (zie 3). Was kanunnik en werd begraven in het koor van de kerk van Hoegaarden.

" 10 aprilis 1666. Obiit in loco Dnus Arnoldus Hermans postquam prebendam suam presbiteralem quam obtinebat in ecclesia Hougardiensis nepoti suo Joanni Hermans per media romana, sepultus in choro (pr Hoeg. fo 14).

6. Lambert van Duynhoven + 1667.

Zoon van Peeter van Duynhoven en Margriet Van Godtsnoven. Was schepen van Hoegaarden en man van Margriet Hermans (dochter van schepen Jan Hermans en Marie Houwen ; zie 3).

7. Angela Bormans + 1685.

Huisvrouw van Eersaeme Jan Hermans, meier te Oorbeek en moeder van Jan Hermans (zie 4).

8. Daniel Bormans + 1662.
Vermoedelijk ook in de kerk begraven. Zoon van Jan Bormans en Margriete Van Osmael. Weduwnaar van Marie de Kinder en man van Josyne van Den Putte (dochter van Jean van den Putte en Marie Carpeau, zie I).
Hij was burgemeester van Hoegaarden en bewoonde de Cruysblock (huidige hoeve Cipers).
9. Godfried Tielmans + 1675.
Schoolmeester en koster. Zijn overlijdensakte (16.8.1675) luidt : Magister Godefridus Tilemans matricularius hougardiensis, sepultus in ecclesia (PR. Hoeg. fo 46).
10. Domicella Maria de Pas.
Dochter van meier Lambert de Pas en gesproken uit de stam Messire Jehan de Pas.
Echtgenote van Eersaeme Zacharias van Montenaeken, " cornet in den Regiment van Comte de Reux ten dienste van den Coninck van Spagnien " . Zij werd begraven bij het altaar van O.L.V.
11. Jan Huybens + 1685.
Zoon van Lambert Huybens en Barbara de Welde.
Pachter te Houtem en schepen van Hoegaarden. Gehuwd met Margareta Bormans (zuster van Daniel Bormans, zie 8).
12. Vincent Bonjean + 1676 en zijn huisvrouw Anna Van Osmael + 1710.
Zoon van Eersaeme Vincent Bonjean, alias Bonjehan. Was burgemeester, schepen en kapitein van de Vrijheid Hoegaarden.
13. Jachim Keenis + 1692.
Gehuwd met Ida Peeters en bewoonde 't Paradijs in de huidige Pastorijstraat.
Was schepen van Hoegaarden.
14. Sybille Schoolmeesters + 1712.
Weduwe van Hendrik van den Putte (broeder van Deken Jan van den Putte, zie 2) en hertrouwd met Jan Frans Stevens. Woonde in " de Engel " op de Beek.
15. Martinus Nijs + 1688.
Zoontje van Notaris Martinus Nijs en Marie Bormans (dochter van Eersaeme Daniel Bormans en Josyne van den Putte, zie 8).
" Sepultus in templo ".
16. Agnes Van Herberghe + 1666 en haar kindje.
Dochter van Hendrik van Herberghe en Agnes Lamens. Zij was de vrouw van Tossyn Nys.

17. Gaspar de Greve.
Schoolmeester en orgelist te Hoegaarden. Uit zijn overlijdensakte (PR Hoeg. fo 130) vernemen wij : obijt in schola magister Gaspar de Greve, ludimagister Hougardie.....sepultus in ecclesia.
18. Jean Rega + 1713.
Zoon van Henricus Rega en Jeanne Vlemincx en gehuwd met Antoinette Van Goidtsnoven.
19. Gorgonius Rega + 1693.
Zoon van Jean Rega en Antoinette Van Goidtsnoven (zie 18).
20. Jeanne Thérèse Rega + 1676.
Zuster van Gorgonius Rega (zie 19).
21. Jan Godfried Loyers + 1712 en zijn vrouw Gertrudis Beyn + 1738.
Zij liggen begraven voor het altaar van O.L. Vrouw Op hun grafsteen leest men (vertaald uit het Latijn) : Aan de hoogedele heer Jan Godfried Loyers landvoogd van Chaltin, gestorven 19 juli 1712 en aan de edele vrouwe Gertrudis Beyn zijn echtgenote, gestorven 19 april 1738, door hun zoon en familieleden in vroom aandenken geplaatst. Resquiescant in Pace.
22. Bertel Peeters + 1693 en zijn vrouw Josyne Van Den Putte + 1693.
Burgemeester van Hoegaarden en was gehuwd met Josyne van den Putte (weduwe van Daniel Bormans, zie 8). Zij bewoonden den Cruysblock (huidige hoeve Cipers) en waren de voorouders van de V Geslachten van Hoegaarden (moederlijke tak, tweede graad).
Zij zouden ook in de kerk van Hoegaarden zijn begraven, hetgeen niet verwonderlijk is, gezien destijds Jan Van den Putte (broeder van Josyne, zie 2) er landdeken was van het Concilie.
23. Servatius Sweerds + 1737 en zijn huisvrouw Catharina Peeters + 1741.
Stamouders in eerste graad van de Confrerie der V Geslachten van Hoegaarden.
Zij woonden in de Paradijshoeve (in de huidige Pastorijstraat) en zouden ook in de kerk begraven zijn, temeer dat Henricus Peeters (broeder van Catharina) toen landdeken was van het Concilie en dat Sweerds, Peeters en Van den Putte in die periode, de toonaangevende geslachten waren van Hoegaarden.

Servatius Sweerds was de zoon van Pieter Sweerds en van Margriet Hermans (dochter van schepen Jan Hermans en Marie Houwen, zie 3). Catharina Peeters was de dochter van Burgemeester Bertel Peeters en Josyne Van den Putte (zie 22)

24. Antonius Sweerds + 1754 en zijn vrouw Elisabeth Van Herberghen + 1712.
Hij was sekretaris van Hoegaarden en woonde op de Houtmarkt in de huidige hoeve Smolders.
Ondanks in 1753 de afbraak van de oude kerk begon, zou hij er toch nog begraven zijn.

25. Henricus Peeters + 1741.
Zoon van Burgemeester Bertel Peeters en Josyne Van Den Putte (zie 22).
Was pastoor en landdeken van Hoegaarden en stichtte voor de nakomelingen van zijn zuster Catharina Peeters (x Servatius Sweerds, zie 23) een rijkbedeelde studiebeurs, die aanleiding gaf tot de oprichting van " die Edele Confrerie der V Notabele Geslachten van Hougaerde".
Hij werd begraven voor het altaar van het H. Sakrament waar de oude grafsteen het volgend opschrift bevat (vertaald uit het Latijn) : Hier rust de zeer eerwaarde en hooggeachte heer Henricus Peeters, Pastoor van Hoegaarden en Deken van het zelfde Concilie. Overleden 10 oktober 1741. Requiescat in Pace.

Zijn overlijdensakte luidt als volgt :

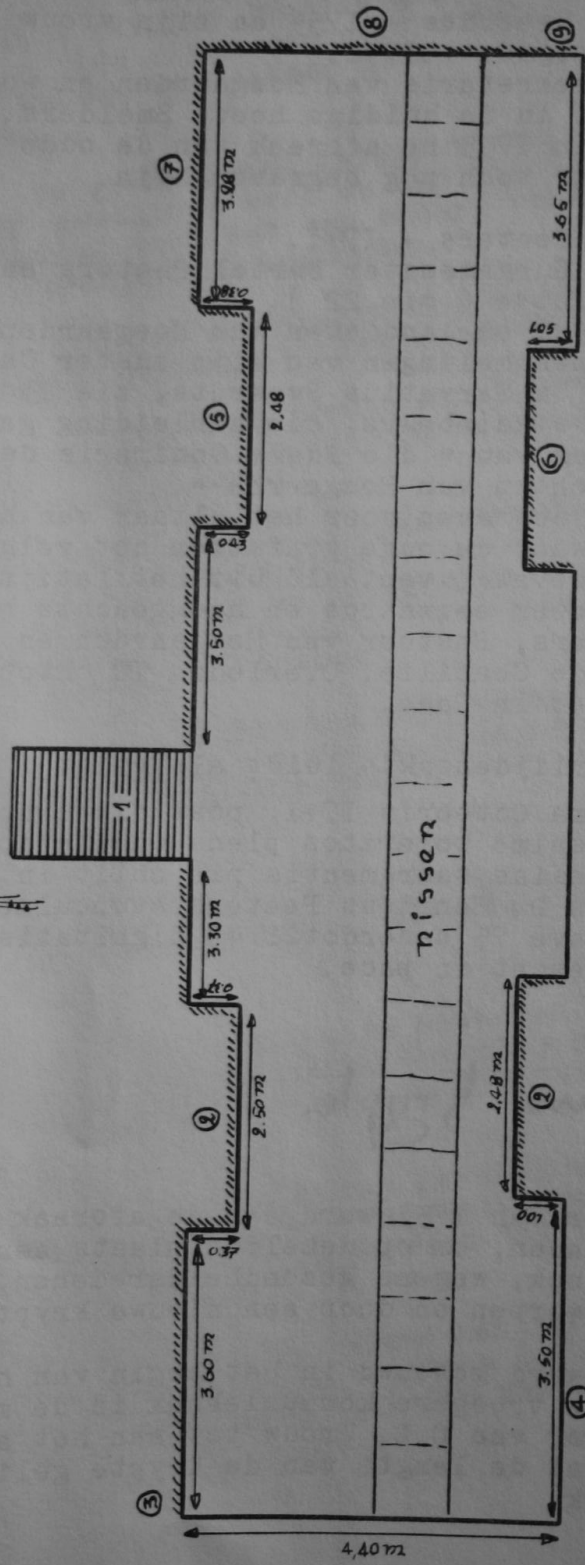
Die decima Octobris 1741, post diuturnos dolores patientissime toleratos plena cogitatione munitus SS. Ecclesiae sacramentis pie obiit in Domino Amplissimus D. Henricus Peeters avunculus mens actatis suave 75 sacerdotii 49 dignitatis decanalibus 29 requiescat in pace.

De nieuwe krypte

In het najaar van 1753 werd aan de afbraak van de oude bouwvallige kerk begonnen, om op dezelfde plaats een gans nieuwe te bouwen. Toen werd ook, wegens gezondheidsredenen, het krocht afgebroken of dichtgeworpen en door een nieuwe krypte vervangen

Deze krypte werd gebouwd in het begin van het hoge koor, omtrent onder de vroegere kommuniebank in de middenbeuk en loopt van het altaar van O.L. Vrouw tot aan het altaar van het H. Sakrament, zodat de lengte van de krypte gelijk is aan de breedte van de kerk.

Gratkelder van de Sint Gorgoniuskerk

① trap onder dikke blauwe steen in middenbeuk juist vóór dubbeldeur van de oude kerkmuur
 ② pijlers ③ oud stuk muur niet ingewerkt in zijmuur ④ altaar
 ⑤ pijler hoek kerkmuur, zeer oude fundering ⑥ pijler hoek altaar, zeer oude fundering ⑦ oud stuk muur niet ingewerkt in buitenmuur ⑧ wand van de nissen, totale breedte 19,50 m ⑨ zijmuur, zeer oud

Onder de grote en zware blauwe steen, bevindt zich de trap met 6 tot 7 schreden in witte gobertangesteent, die op 2 tot 3 meter diepte toegang verleent tot een schone gang van een drietal meters breed.

In de achterwand van die gang, langs de koorzijde, bevinden zich twintig dubbele graven, gemetseld in rode baksteen en in twee rijen verdeeld; twintig langs boven en twintig langs onder, van elkaar gescheiden door een smalle gobertangesteent.

De grafkelders gelijken zowat op veertig ovens, waarin de kist geschoven werd en dan dichtgemetseld of geplakt. In dit plaksel werd met een scherp voorwerp de naam en de datum van het overlijden aangebracht.

Een vijftal graven bleven ledig; in al de andere werden notabele ingezetenen van Hoegaarden begraven.

Tijdens het franse schrikbewind werd er niemand in de krypte bijgelegd, gezien alle erediensten verboden waren en de kerk gesloten bleef.

Het is tijdens deze periode dat er zich in de kerk en de krypte vandalenstreken hebben afgespeeld. Grafkelders werden opengebroken en beschadigd, want de grafschenders dachten er schatten en juwelen te vinden, die samen met de doden in het graf werden gelegd.

De daders zijn niet bekend; zijn het de franse soldaten geweest, ofwel Hoegaardiërs die tot de oppositie tegen de oude Regentie behoorden?

Afdaling in de Krypte

In 1804, na de Besloten Tijd te Hoegaarden, daalde onder geleide van Deken Sweerts, een afvaardiging van de V Geslachten in de krypte neer en stelde met verbittering de graf schennis vast.

De sporen van geweld, inbraak en beschadiging werden slechts gedeeltelijk hersteld, wellicht om aan het nageslacht te tonen, wat te Hoegaarden tijdens het schrikbewind was geschied.

In 1815, onder het pastoorschap van Jacobus Sweerts, waren het de Raadsleden van de Gulden Lelie (familiegilde Van Nerum), die onder geleide van hun ouderdomsdeken Jacobus I in

de krypte afdaalden, om een vroom bezoek te brengen aan de laatste rustplaats van hun voorouders en bloedverwanten.

Bij die gelegenheid werden de grafschriften genoteerd om in hun memorieschriften te worden vereeuwigd, evenals de nog zichtbare sporen van de gruweldaden, waartussen de vernieling van het graf van hun stamvader Carolus.

Het is niet geweten als de latere pastoors Deelen, De Coster, Redig, Van Gucht en Verhoeven in de krypte zijn neergedaald, maar wij denken van wel, want welke pastoor zou niet benieuwd zijn, de krypte van zijn kerk te kennen.

In 1935 werd E.H. Heuysdens tot pastoor van de St. Gorgoniuskerk benoemd. Hij was buiten Alphonse Wauters, de eerste eigenlijke geschiedschrijver van Hoegaarden.

Op 22 november 1939 daalde hij samen met Dokter Romain en nog een paar andere nieuwsgierigen in de krypte neer. Zij maakten het plan op van de krypte en van de veertig grafkelders en openden ook een zevental graven om de toestand te onderzoeken.

Er bleef slechts weinig over van hen die er begraven waren; alleen wat stukken van eiken en zinken kisten, doodshoofden en losgeraakte beenderen. Ook hier had de tijd zijn werk verricht.

Alleenlijk de namen van de overledenen bleven bewaard; het waren deze van de oude families van Hoegaarden.

Jammerlijk werden de opengebroken graven niet terug dichtgemaakt, hetgeen 25 jaren later aanleiding zou geven tot droevige toestanden. Maar hoe had Pastoor Heuysdens dat kunnen voorzien?

In 1953, toen Pastoor Vander Velpen aan zijn " Geschiedenis van Hoegaarden " begon te werken, daalde hij op zijn beurt met de heer Mertens en Kan. Lemaire in de krypte neer, om de fundering van de voormalige kerk op te zoeken en tevens om de grafschriften te onderzoeken, aan de hand van de bestaande nota's.

In 1964, onder het pastoorschap van E.H. Vanderhas-selt, werd in de kerk van Hoegaarden de centrale verwarming aangebracht.

Twee graven moesten opgeofferd worden voor het plaatsen van de ketel, namelijk deze van Carolus Van Nerum en Hubertus Sweerts en bij deze gelegenheid daalden H. Van Nerum en M. Dodion op 16 december 1964 in de krypte neer.

In de opengebroken nissen ontwaarden zij het tot stof vergane overschot van al die notabele ingezetene.

Een paar bovenste graven waren wegens ouderdom op de onderste gevallen, maar duidelijk kon men nog de vergane geraamten onderscheiden.

Maar droevig was de aanblik in de kryptegang waar overal afgevoerde beenderen lagen verspreid, die met de voeten werden betrapt, terwijl uit een paar openstaande graven de doodshoofden waren verdwenen.

Onder de zware mokerslagen van de niets ontziende afbraaktechniek, vielen de stenen van de twee opgeofferde nissen in elkaar en bedekten het stoffelijk overschot van hen die er begraven lagen.

Net op het laatste ogenblik, toen aarde, puin en gebeenten reeds samen werden afgevoerd en dit alles onder het onverschillig oog van het kerkgezag, konden de resten van schepenen Carolus Van Nerum en van de Gezworene Hubertus Sweerts worden gered.

Later kon ook het verdwenen doodshoofd van een van deze twee notabelen worden teruggevonden en bij de andere overblijfselen in een reliekenshijl worden gelegd.

Het schrijn berust heden in de stand der V Geslachten van het Nieuwhuys-museum te Hoegaarden, als aandenken aan Meester-Brouwer Carolus Van Nerum, die in 1747 't Nieuwhuys liet herbouwen en waar 218 jaren later een museum oprees.

En tijdens de nederdaling van 1964, werden aan de hand van de memorieschriften der Gulden Lelie en de nagelaten not's van Dr. Romain en Pastoor Heuysdens, ook de nog leesbare grafschriften vergeleken, zodat wij in ons volgend nummer de lijst kunnen geven, van hen die in de krypte van de nieuwe kerk ten eeuwigen dagen rusten.

wordt vervolgd

Robert van Nerum

Onze ereleden 1972

wenden fallen von einem anderen fallen von einem anderen fallen von einem anderen fallen von einem anderen

[illegible]

eerwaarde heer deken vanderhasselt, hoegaarden
 mevrouw dotremont a., brussel
 de heer dokter dayers p., helchteren
 de heer lodewijckx e., hoegaarden
 de heer boets, hoegaarden
 de heer bail p., hoegaarden
 de heer jacques georges, hoegaarden
 de heer schooffs jozef, bohan
 de heer van gelder frank, korvetkapitein, mechielen
 de heer kayaerts emile, oppermeester, zaventem
 de heer en mevrouw h. maes-stas, zavelbome-overijse
 de heer thas, korpsadjutant kwartier rollin, brussel
 de heer hellebaut r., voorzitter biljartclub "familia noh", brussel
 de heer en mevrouw h. robert morren-roukaerts, tienem
 de heer bocquaert, korpsadjutant, kwartier prins boudewijn, brussel
 school van het heilig hart, hoegaarden
 de heer van nerum emiel, korbeek-lo
 de heer van nerum raoul, brussel
 de heer stroobants jean, brussel
 de heer vandervelpen henri, sterrebeek
 de heer en mevrouw f. lamens-hamels, bost-tienem
 de heer en mevrouw j. emanuel-vandermolen, hoegaarden
 de heer en mevrouw a. vandermolen-gilis, hoegaarden
 de heer p. georges, brussel
 de heer a. cipers, brussel
 de heer a. medaers, mechelen
 de heer bob vincke, hasselt
 de heer grooten etienne, hoegaarden
 katholieke werkliedenbond, hoegaarden
 toneelkring thalia, hoegaarden
 de heer van moer roger, hoegaarden
 de heer jules hubert, hoegaarden
 de heer albert girouille, hoegaarden
 de heer leon dotremont, hoegaarden
 de heer jules van bever, hoegaarden
 de heer andré hettich, oud-burgemeester, hoegaarden
 de heer decoster, geneesheer, hoegaarden
 de heer g. pierlet, substituut van de procureur des konings, hoegaarden
 de heer oscar brieven, hoegaarden
 mevrouw h. loze, hoegaarden
 mevrouw dewinter, hoegaarden
 mejuffers meeuwens, hoegaarden
 de heer raymond sevenants, hoegaarden
 de heer frans jubin, hoegaarden
 de heer en mevrouw veroveren-lebegge, hoegaarden
 de heer guido veroveren, hoegaarden
 de heer r. struiven, hoegaarden
 de heer j.b. lochy, hoegaarden
 de heer schoofs, onderwijzer, hoegaarden
 de heer clement lochie, hoegaarden
 de heer en mevrouw vervoort-fontesse, braine-le-chateau
 de heer en mevrouw gilson-vervoort, marbais-marbisoux
 mevrouw vervoort, hoegaarden
 brouwerij celis, hoegaarden
 de heer de greef dominique, berchem-antwerpen
 mevrouw weduwe verstraeten-stroobant, lovenjoel
 de heer medaers, a., mechelen

de heer kf nnaer nestor, kumtich
 mejuffer hermans mariette, hoegaarden
 de heer van hoof jan, hoegaarden
 de heer kerrijn roger, burgemeester van hoegaarden
 de heer van nerum florent, hoboken
 disco-bar "little queenie", hoegaarden
 de heer swijzen victor, goetsenhoven
 de heer wuyts jean, koningslo-vilvoorde
 de heer van nerum rené, ranst
 de heer dodion maurits, muizen
 de heer loosen willem, leuven
 de heer jean-pierre maquet, greffier bij het tribunaal van eerste aanleg te luik
 de heer alexandre pepinster, luik
 de heer en mevrouw charles vandenwauver-backx, heverlee
 de heer andré noé, autgaarden
 de heer ronald gillis, hoegaarden
 de heer buccauw, f., voorzitter freedom club, hoegaarden
 de heer thomas marcel, ohain
 de heer de quin willy, brussel

lijst afgesloten op 1 april 1972

BAKKERIJ

VANDENNEUCKER

HOEGAARDEN 016/76.161

SPECIALITEITEN VAN TAARTEN EN GEBAKKEN VOOR FYNPROEVERS
 MEN BEZORGT TEN HUIZE

Boekbespreking

Bouwen door de eeuwen heen
Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen
Architectuur, deel 1, Provincie Brabant,
Arrondissement Leuven, 1971.

462 p. plus kaart

400 Fr.

door

Saurita Hadior

Dit eerste deel van een prestigieuze reeks is gemaakt in opdracht van het Ministerie van Nederlandse Cultuur. Onder de onbetwiste leiding van professor Lemaire van de Katholieke Universiteit te Leuven werden alle gebouwen van ons arrondissement geïnventariseerd. Dit opzet, zegt Minister van Mechelen, is het tastbare resultaat van de besluiten genomen in 1969 te Brussel door de ministers van de Raad van Europa, om onze historische monumenten, van overal bedreigd, te vrijwaren.

In het voorbericht duiden de auteurs niet alleen hun werkwijze aan, hier vestigen zij ook de aandacht op het feit dat zij niet volledig willen zijn. Volledigheid zou een definitieve uitgave jarenlang uitstellen.

Ondertussen beoogt men een drievoudig doel :

1. een lijst van de gebouwen en groepen van gebouwen die dienen bewaard te blijven;
2. een gids verschaffen;
3. een - onvolledig - ontwerp voorleggen van wetenschappelijk inventaris.

De onvolledigheid, noodzakelijk inherent aan het onderwerp, verhindert nochtans niet dat het belangrijkste mobiel ook aangeduid wordt.

De tekst van het boekdeel werd in december 1967 voltooid. Geen speciale archiefstukken of literatuur werden geraadpleegd.

De voornaamste literatuur vinden wij vermeld op p. 459 en bevat onder andere :

- Bulletin van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen ;
- De Wachter L., Repertorium van de Vlaamse Gouwen en Gemeenten ;
- Mededelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Leuven en omgeving ;
- Bondige inventaris der kunstvoorwerpen van het Arrondissement Leuven ;
- ☞ Tarlier J. en Wauters A., Géographie et Histoire des Communes belges

De steden en gemeenten zijn alfabetisch gerangschikt. Tien kleurenfoto's, zes stadsplattegronden en één algemene kaart vervolledigen dit geheel.

En nu meer over Hoegaarden in deze "basisinventaris". Naast Aarschot, Diest, Leuven, Tienen en Zoutleeuw krijgt Hoegaarden een "stadsplattegrond" (p. 159) en een plaatsruimte van niet minder dan 17 bladzijden (p. 150 tot 167). Ook Hoksem staat vermeld onder Hoegaarden (parochiekerk, Kerkstraat, Pastorijstraat, Steenweg op Oorbeek). Onder Kuntich vinden we geen Hoksem terug. Zeer vleidend misschien is dat Hoegaarden een "stad" genoemd wordt. Wat er ook van zij, dat onze gemeente het uitzicht heeft van een provinciestedje, hebben wij al meermaals beklemd.

Laten wij eerst een overzicht geven van de illustraties die de auteurs gekozen hebben voor Hoegaarden en vervolgens van de gebouwen die ze bespreken. Wij vermelden de foto's met hun volgnummer in de inventaris :

- 83 : luchtopname met in midden St. Gorgoniuskerk;
- 84 : binnenzicht van de kerk;
- 85 : classicistische huizen van de Houtmarkt : huis Dumont (voormalige Pastorij) en hoeve Smolders (vroeger Arendsnest) ;
- 86 : binnenplaats van hoeve Smolders;
- 87 : schuur van dezelfde boerderij;
- 88 : ingangspoort van de Pastorij (voormalige woonst van Carolus Van Nerum) ;
- 89 : Refugie der Elfduizend Maagden;
- 90 : tuinhuis van de hoeve Cipers (volledig nog) ;
- 91 : de St. Janskerk van Hoksem ;
- 92 : oude dorpswoning met aanhorigheden te Hoksem : Kerkstraat, 31 ;
- 93 : idem, de dorpswoning voorzijde;
- 94 : St. Servatiuskapel te Rommersom.

Daarnaast krijgen wij de plattegronden van :

- XV : St. Janskerk van Hosem ;
- XVI : St. Lambertuskerk te Overlaar ;
- XVII : St. Catharinakapel te Houtem .

Voor wat de tekst betreft sommen wij nu de gebouwen op die besproken worden met hun huidige eigenaars. Zo krijgen we achtereenvolgens vanaf p. 150 :

- de parochiekerk;
- de kapel van het klooster;
- de Gemeenteplaats met gemeentehuis en huizen nummers :
 - 4 en 5 : Vanhulst Armand, Arthur Putzeysstraat, 5, Hoegaarden;
 - II : Bertrand Alfred, Gemeenteplaats, II, Hoegaarden;
 - I3 : Van Nerum Robert en Arthur, Gemeenteplaats, I3, Hoegaarden;
 - I4 : Kerkfabriek Hoegaarden;
 - I7 : Adams Clement, Koninging Astridstraat, 27, Hoegaarden;
 - I8 : Wed. Dayers-Vanhagendoren, Gemeenteplein, I8, Hoegaarden;
 - 22 : Delfosse Lucien, Eghezée;
 - 23 en 24 : Vanhulst Armand, A. Putzeysstraat, 5, Hoegaarden;
 - 25 : Evrard Gilbert, Gemeenteplaats, 25, Hoegaarden.
- de Houtmarkt met huizen nummers :
 - I : voormalige pastorijs en Arendsneest der Sweertsen ;
 - 3 en 5 : Bail Paul, Schotlandstraat, 4, Brussel.
- Brouwerij Loriesstraat met huis nummer :
 - I : Brouwerij Artois, Leuven
- Doelstraat met huizen nummers :
 - I : Kinderen Peeters, Hoegaarden;
 - 6 : Kinderen Van Nerum, Hoegaarden;
 - I8 : Gebroeders Michel, Doelstraat, I0, Hoegaarden;
 - 20 : Peeters Jean, Doelstraat, 20, Hoegaarden;
 - 53 : Wed. Bams-Brouwers, Doelstraat, 53;
 - 55 : Wed. Doyen-Michiels, Doelstraat, 55.
- Gasthuisstraat met huizen nummers :
 - I : Festré Joseph, Gasthuisstraat, I ;
 - 7 : Wed. Willems-Vannerum, Gasthuisstraat 7 ;
 - 7 (tegenover) : Wed. Christiaens-Steenwegen, rue de Jauchette, 89, Dongelberg;
 - 8 : Van Nerum Marcel, Gasthuisstraat, 24.

- Ernest Ourystraat met huizen nummers :

- 2 en 4 : Museum 't Nieuwhuys, Hubert Van
Nerum, Evere;
12 : Wed. Cipers-Dotremont, Ernest Oury-
straat, 12;
16 : Amand Henri, Ernest Ourystraat, 16;
18 : Meeuwens Armand, Doelstraat, 45;
20 : zusters Swillen, Ernest Ourystraat, 20;
24 en 26 : Hoylaerts Marcel, Ernest Oury-
straat, 26;
28 : Wuestenberg's Frans, Ernest Ourystraat,
28.

- Pastorijsstraat met huizen nummers :

- 2 : Bams August, Groot-Overlaar, 18;
6 : Vandermolén Jean, Pastorijsstraat, 6;
7 : Wed. Vandenneucker-Vansnick, Dotre-
montstraat, 30;
18 (ernaast ?) : 16 : Smolders Camille,
Houtmarkt, 2;
20 : Gasia Florent, Pas-
torijsstraat, 24;
24 : Gasia Florent, Pastorijsstraat, 24;
30 : Gemeente Hoegaarden;
31 : ?
45 : Kinderen Lochie, Overijse;
47 : Wed. Vandermolén-Desiron, Pastorijs-
straat, 47.

- A. Putzeysstraat met huizen nummers :

- 1 : Vervoort, Putzeysstraat, 1;
3 : Wed. Pulinckx-Schoensetters, Putzeys-
straat, 3;
4 : Delmotte Joseph, Hoegaardenstraat,
Tienen;
10 : Veroeveren Alfons, Putzeysstraat, 10;
16 : Emanuel Henri, Putzeysstraat, 16;
21 en 23 : Gilis Georges, Tiensestraat, 93.

- Stationstraat met huis nummer :

- 13 : Wed. Finoulst-Dotremont, Stationstraat
15.

- Stoopkensstraat met huizen nummers :

- 16 : Hermans-Goffin Albert, Stoopkensstraat
16;
22 : Vandenwauver Jules, Stoopkensstraat,
22;
24 : Aertssen René, Stoopkensstraat, 24;
60 : geen woning meer ; nu gehuurd als berg
plaats door Wouters J., Doelstraat,
25;
63 : Hendrix-Peeters, Dotremontstraat, 9;
67 : Hougardia

69 : Robert Celis, Stoopkensstraat, 69;
 70 : Dillen Georges, Stoopkensstraat, 70;
 90 : geen woning meer: eigendom van Vanha-
 gendoren Paul, Astridstraat, 2;
 91 : Lochie Jean-Baptiste, Stoopkensstraat,
 96.

- Tiensestraat met huizen nummers :

14 : Cresens-Taverniers, Tiensestraat, 14;
 26 : Verbist Georges, Tiensestraat, 41;
 32 : Rusthuis, COO Hoegaarden;
 42 : Smets August, Tiensestraat, 42;
 46 : Wed. Peeters-Lebegge, Tiensestraat, 46;
 72 : Vangelder Ferdinand, Tiensestraat, 72.

- Tommestraat met huis nummer :

I : Wed. Medaers-Cipers en kinderen, Tom-
 mestraat, I ; (voormalige Cruysblock).

- Vroentestraat met huis nummer :

67 : Lebegge Theophile, Vroente, 67.

- Walestraat met huizen nummers :

I : Wed. Goossens-Bams, Wale, I;
 2 : Bail Paul, Brussel;
 8 en 10 : Gasia Pierre, Wale, 6;
 Holloigne Jean-Baptiste, Wale, 8.

- Hoxem (Kerkstraat) met huizen nummers :

30 : Wed. Vermeulen-Neyns Jozef, Hoxem, 30;
 31 : Brasseur Joseph, Hoxem, 31.

- Hoxem (Pastorijstraat) met huizen nummers :

gesloten hoeve (Hoxem-Kumtich) : Philips
 Felix ;
 20 : Vanhulst Armand, Hoxem, 20;
 22 : Marcham Alfred, Hoxem, 22 ;

- Klein-Overlaar met huizen nummers :

50 : Wed. Reniers-Vermaelen, Klein Over-
 laar, 50 ;
 60 : Vanroelen Arthur, Klein Overlaar, 60;
 29 : ?
 41 en 43 : Vankelecom Jos, Klein Overlaar,
 43 ;
 109 : Tiensestraat ; ? Kinderen Girouille ;
 naast kerk Overlaar : ?

- Rommersom met huizen nummers :

6 : Defoer gebr., Stoopkens, 9 ;
 7 : Wed. Christiaens - Theunis, Rommersom,
 7 ;

22 : Fillé Leon, Rommersom, 22 ;
31 : Steenwinckels Oscar, Rommersom, 31.

- Hauthem met huizen nummers :

44 : Dewallens Georges, Hauthem ;
71 : Martel René, Hauthem, 71 ;
80 : Lochiez Irma, Hauthem, 80.

- Outgaarden (p. 328 - 330) :

- parochiekerk St. Niklaas ;
- foto 186, Boterstraat, 26 ;
- nr 21 ;
- Brugstraat, 19 ;
- Hoegaardenstraat, 11 ;
- Hoogstraat, 13 ;
- Kerkstraat (hoek meisjesschoolstraat) ;
- Korenstraat, 17 ;
- Meisjesschoolstraat, 10 .

Zo weten deze mensen dat ze een pand bezitten dat omwille van zijn historische belangrijkheid een levende getuige is van het verleden en nooit zou mogen verloren gaan.

Een verdere bespreking van deze bouwwerken zullen we later laten volgen zodat iedereen de architectuur van zijn gemeente leert kennen.

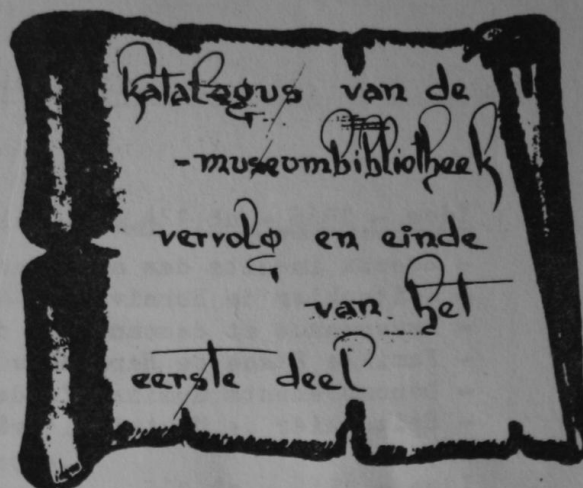
Laten wij besluiten met een paar fouten aan te duiden in de vermelde uitgave :

- de auteurs spreken van Brouwerij Lorierstraat, waar de familienaam Lories is ;
- het is Stationsstraat en niet Stationstraat ;
- Maagdendal is de verkeerde vertaling van Val Virginal ; Mariadal is de juiste naam.

En ten slotte kan het boek " Bouwen door de eeuwen heen " in de museumbibliotheek geraadpleegd worden.

in *Paradis* adverteren

doet onze 500 leden bij *W* verteren

n° 120

- Van Schrick, à Dalhem et Bombaye.
- Emmanuel Van der Schelstraten en zijn familie.
- A propos de la bataille de Waterloo.
- Les Bascourt de Lessines.
- De familie Achten uit Peer.

Idem - 1966 - n° 121

- La famille de Cubbere à Renaix (du XV au XVIIe s.).
- Ascendance et descendance des époux Dejaer.
- Le graveur bruxellois Pierre Danooit (XVIIe s.).
- Autour d'un centenaire familial.
- A propos des hérauts d'armes et spécialement de Gilles de Rebecques (1494-1506).
- La famille Haecx.
- Le sculpteur Pierre Van Dievoet.
- De obijt van Marie Josephe Placide Van de Burch.
- Collette de Sangville.

Idem - 1966 - n° 122

- Les deux Sauvage, peintres à Bruxelles au XVIIIe s.
- Ascendance et descendance des époux Dejaer.
- Mention des professions dans les généalogies.
- Taymans à Malines.
- Les juridictions scabinales dans le Duché de Brabant.

Idem - 1966 - n° 123

- Ancêtres bruxellois de Claus von Amsberg.
- La Garde de Charles le Temeraire à Nancy en 1477.
- Le peintre anversois Jean Bt. Bonnecroy (17e s.).
- Ascendance et descendance des époux Dejaer.
- Les Everarts à Ramillies.
- Les Haecx.
- Les Avatars d'un patronyme brabançon au XVIIe s.
- Famille Delhière.

Idem - 1966 - n° 124

- Sceaux inédits des archives de la ville de Renaix.
- Epitaphier de Bornival.
- Ascendance et descendance des époux Dejaer.
- Famille Staes de Harelbeke.
- Dénombrements nominatifs de Celles (1560/61).
- Epitaphier de Houtain-l'Evêque.

Idem - 1966 - n° 125

- Une famille dinantaise : les Muselle.
- L'Ecole de droit de Bruxelles (1806-1817). Lijst der gediplomeerde studenten.
- Quelques circonstances de la vie du peintre Jacques d'Arthois.
- Un rameau de la famille La Croix.

Idem - 1966 - n° 126

- Généalogie pratique (numérotation).
- Liste du personnel officier et dames de la Maison de Marie de Bourgogne en mars 1482.
- Généalogie Muselle.
- Sceaux inédits de Renaix.
- Le tombeau du Général de Solis.
- Famille Watterman.
- Un voyage en diligence en Pologne en 1830.

Stamboom van de familie Lebegge uit Lummen en Outgaarden

- Généalogie met meer dan 500 naam- en stamgenoten uit de streek.

Bijdrage tot de geschiedenis van Outgaarden

- Uit het handschrift van E.H. Figeys, pastoor van Outgaarden, met vermelding van talloze families uit de streek.

75ème Anniversaire du Grand-Pont d'Hougaerde.

Korte beschrijving over het 75 jarig bestaan van de suikerfabrieken te Hoegaarden.

Notes généalogiques sur la famille Raeymaeckers de Tirlemont

- Met vermelding van verschillende aanverwante families.

Généalogie de la famille Rega

- Uit Hoegaarden, Lummen, Tourinnes-Beauvechain, Brustem enz... met vermelding van tal van families.

Origines des familles Ausseloos et alliées de Tirlemont

- met bespreking van talrijke andere families uit de streek.

Idem - 1966 - n° 124

- Sceaux inédits des archives de la ville de Renaix.
- Epitaphier de Bornival.
- Ascendance et descendance des époux Dejaer.
- Famille Staes de Harelbeke.
- Dénombrements nominatifs de Celles (1560/61).
- Epitaphier de Houtain-l'Evêque.

Idem - 1966 - n° 125

- Une famille dinantaise : les Muselle.
- L'Ecole de droit de Bruxelles (1806-1817). Lijst der gediplomeerde studenten.
- Quelques circonstances de la vie du peintre Jacques d'Arthois.
- Un rameau de la famille La Croix.

Idem - 1966 - n° 126

- Généalogie pratique (numérotation).
- Liste du personnel officier et dames de la Maison de Marie de Bourgogne en mars 1482.
- Généalogie Muselle.
- Sceaux inédits de Renaix.
- Le tombeau du Général de Solis.
- Famille Watterman.
- Un voyage en diligence en Pologne en 1830.

Stamboom van de familie Lebegge uit Lummen en Outgaarden

- Généalogie met meer dan 500 naam- en stamgenoten uit de streek.

Bijdrage tot de geschiedenis van Outgaarden

- Uit het handschrift van E.H. Figeys, pastoor van Outgaarden, met vermelding van talloze families uit de streek.

75ème Anniversaire du Grand-Pont d'Hougaerde.

Korte beschrijving over het 75 jarig bestaan van de suikerfabrieken te Hoegaarden.

Notes généalogiques sur la famille Raeymaeckers de Tirlemont

- Met vermelding van verschillende aanverwante families.

Généalogie de la famille Rega

- Uit Hoegaarden, Lummen, Tourinnes-Beauvechain, Brustem enz... met vermelding van tal van families.

Origines des familles Ausseloos et alliées de Tirlemont

- met bespreking van talrijke andere families uit de streek.

Katalogus van de
-museumbibliotheek
vervolg en einde
van het
eerste deel

n° 120

- Van Schrick, à Dalhem et Bombaye.
- Emmanuel Van der Schelstraten en zijn familie.
- A propos de la bataille de Waterloo.
- Les Bascourt de Lessines.
- De familie Aechten uit Peer.

Idem - 1966 - n° 121

- La famille de Cubbere à Renaix (du XV au XVIIe s.).
- Ascendance et descendance des époux Dejaer.
- Le graveur bruxellois Pierre Danooit (XVIIe s.).
- Autour d'un centenaire familial.
- A propos des héralds d'armes et spécialement de Gilles de Rebecques (1494-1506).
- La famille Haecx.
- Le sculpteur Pierre Van Dievoet.
- De obift van Marie Josephe Placide Van de Burch.
- Collette de Sangville.

Idem - 1966 - n° 122

- Les deux Sauvage, peintres à Bruxelles au XVIIIe s.
- Ascendance et descendance des époux Dejaer.
- Mention des professions dans les généalogies.
- Taymans à Malines.
- Les juridictions scabinales dans le Duché de Brabant.

Idem - 1966 - n° 123

- Ancêtres bruxellois de Claus von Amsberg.
- La Garde de Charles le Temeraire à Nancy en 1477.
- Le peintre anversois Jean Bt. Bonnecroy (17e s.).
- Ascendance et descendance des époux Dejaer.
- Les Everarts à Ramillies.
- Les Haecx.
- Les Avatars d'un patronyme brabançon au XVIIe s.
- Famille Delhière.

Palmzondag te Hoegaarden

- Uitgegeven in 1931 ter gelegenheid van het 300 jarig bestaan.

Le Chateau et le domaine de Mariemont

Sint Elooï in het volksleven

De Brabantse folklore n° 73

- De folklore en de muziekinstrumenten.
- Woordenlijst van Brusselsch Bargoensch.
- De Reuzeomgang te Geeraardsbergen.

Legaat Mevrouw L. Solvay

- Beschrijving van de verzameling Doorniks porselein, door Mevr. L. Solvay geschonken aan de Musea voor Kunst en geschiedenis te Brussel.

Aanwinsten en giften 1963 van het Musea voor Kunst en Geschiedenis.

Idem. Jaar 1964

Idem. Jaar 1965

Idem. Jaar 1966

Oud-Egyptische Kunst in twintig beelden

De schenking van Rogier Van der Weyden

- Beschrijving van 10 wandtapijten.

De wandtapijten van de Zegepraal der Deugden

- Beschrijving van wandtapijten uit de Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel.

Hedendaagse Belgische Pottenbakkers - 1966

- Hun afkomst, studiën, contracten, tentoonstellingen en behaalde prijzen.

De schatten der Vlaamse, Brabantse en Limburgse schuttersgilden.

- Catalogus van de tentoonstelling ingericht in de Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel in Maart 1967.

Het testament van meier Lambert de pas

De eerste helft van de XVIIe eeuw werd gekenmerkt door de volledige reorganisatie van onze landsinstellingen. De inzichten die het Prinsbisschoppelijk gezag van Luik koesterde, stemden ten volle overeen met deze van de Aartshertogen Aelbrecht en Isabella.

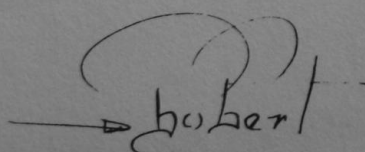
Rond deze periode werd in onzegewesten dan ook alles in het werk gesteld, om de aristocratie te verheffen, met als gevolg dat de stads- en landadel hun patrimonium als erfgoederen voorbestemden.

Zij stelden erfeniswetten op en beperkten aan hun erfgenamen het recht op hun deel, opdat alles steeds in eigen geslacht zou oewaard blijven, terwijl de berekende huwelijken hoogtij vierden.

Het testament van Lambert de Pas (du Pas de Wonck), meier van Hoegaarden en zijn vrouw, Christine Marix, van 5 juni 1620, geeft ons een klaar beeld van deze eigenaardige gewoonte.

Zij verklaarden hun bezittingen te verdelen onder al hun kinderen, in gelijke delen, doch met deze uitzondering dat de zonen het voorrecht oekwamen zich de hofsteden, gronden en weiden toe te eigenen, mits aan hun zusters 100 brabantse gulden toe te kennen voor een bunder grond gelegen onder Bevekom, 300 gulden voor een soortgelijke bunder onder Hoegaarden en 400 gulden voor een bunder weiland.

Twee hofsteden gelegen te Hoegaarden en te La Bruyère (Bevekom), werden voorbehouden aan de zonen. De erfgenamen mochten niet het minste aan vreemden afstaan, terwijl overdrachten van erfgronden alleen toegelaten werden onder familieleden en zulks op straf alles te verliezen, ten voordele van de andere kinderen, kleinkinderen of diens erfgenamen.

Robert van der Putte

...wordt vervolgd...

IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK RENDEREN • IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK

IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK RENDEREN • IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK

BEENDHOUWERIJ

CHARCUTERIE

MAURICE
VAN MAELE-WYSEUR

GEMEENTEPLAATS 8

HOEGAARDEN

016/76.279

IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK RENDEREN • IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK

BIEREN ARTOIS

LIMONADEN HOEGARDIA

BIEREN AIGLE-BELGICA

HOEGAARDS BIER VAN CÉLIS

DEPOT

TRUYENS JEAN

HOEGAARDEN

016/76.396

IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK RENDEREN • IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK

Horloge- en Juwelenwinkel

Huis van vertrouwen

HETTICH

HOEGAARDEN

Gesticht in 1839.

(van vader op zoon)

De eerste uurwerkmaker uit de streek
met eigen fabrieksmerk.

ONVERGELIJKBARE GROTE KEUZE IN DAMES- EN
HERENUURWERKEN VAN HET MERK "HETTICH"

Speciaal vervaardigd in Zwitserland.

Waarborg : 5 Jaar.

IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK RENDEREN • IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK

IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK RENDEREN • IN ALPAIDIS ADVERTEREN DOET UW ZAAK

BOUW UW

FINANTIELE TOEKOMST

OP

ZELFS MET 1.000 F

MULTIPLAN

EEN DIENST

BANK VAN BRUSSEL

WILT U MOOIE EN STERKE MEUBELN ?

SLECHTS EEN ADRES

EMANUEL VANDERMOLN

78 DOELSTRAAT HOEGARDEN 016/76.382

PRIJZEN BUITEN KONKURRENTIE

VOOR UW MODERNE KEUKEN

ALSOOK VOOR AANBOUWMEUBELN

VLUGGE BEDIENING EN ZORZAAW WERK

BRNGT ONS EEN BEZOEK HET LOONT DE MOEITE

VERDELER

BIEREN ARTOIS

PIERAERTS

TIENEN

016/810.48

DRUKKERIJ A. FOURIE

HOEGAARDEN

ook voor UW drukwerken !

Driemaandelijks
periodiek

Museum Julien Van Nierum

't Nieuwhuys b. z. w.

HOEGAARDEN

Hoofdzetel: Ernest Durystraat, 2 en 4, 3320 Hoegaarden, Hoif/76.294
Per 1090.00 van de Bank van Brussel, agentschap Dailly,
1030 Brussel, voor rekening nummer A-37-24

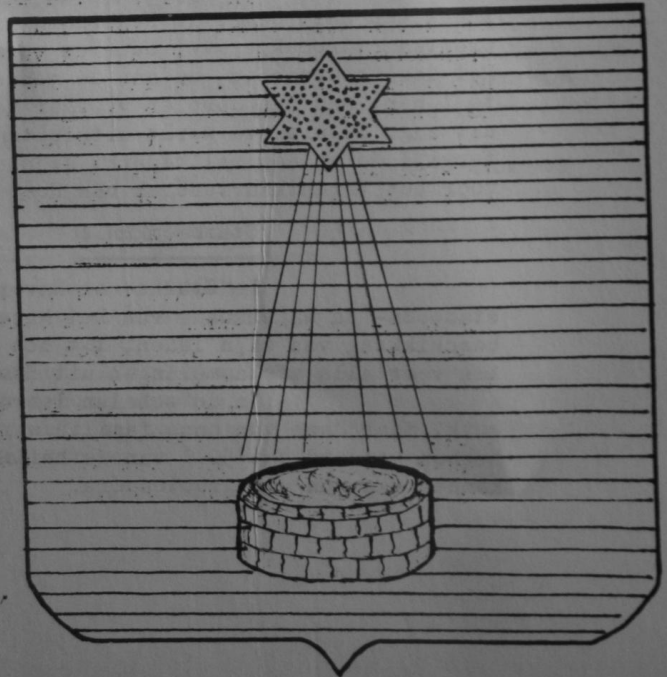
Informatieblad

VOOT

de vrienden

van

't Nieuwhuys

Prentkaarten van Hoegaarden

Het Museum heeft een grote reeks zicht- en prentkaarten van Hoegaarden aangekocht, die in de instelling aan zeer lage prijs worden te koop gesteld, opdat iedereen en bijzonder de jeugd ze zich zou kunnen aanschaffen.

De reeks omvat :

- gekleurde luchtfotos van de gemeenteplaats en de Houtmarkt met de kerk, het arendsmest (hoeve Smolders), de voormalige pastorie (huis Bail) en het gemeentehuis.
- grijze kunstfotos van de Arthur Putze ysstraat en de Ernest Ourystraat.
- Bruine zichtkaarten van de gemeenteplaats met de kerk, het gemeentehuis, de Vrijheidsboom, de oude waterpomp en de kiosk, van het station met Hotel-Cafe Cesar, van de gemeenteschool, en van Sint Gorgoniuskerk.
- Ook bruine prentkaarten van het Mariadalklooster met o.a. de kapel, de lagere school, de Sint-Anna afdeling en de Normaalschool.
- Wit-zwarte kunstfotos met binnenzichten van het museum.

Zij kunnen allen afzonderlijk of in reeks aangeschaft worden en zijn uiterst geschikt om aan vrienden en kennissen beter uw dorp te leren kennen, terwijl zij ook als didactisch onderwijsmateriaal dienen voor de studie van eigen streek. Maak gebruik van deze kans die U geboden wordt en doe uw keuze bij een eerstvolgend museumbezoek.

Uitgave van een Prentkaartenboek

In opdracht van het Museum begon de Europese Bibliotheek van Zaltbommel in Nederland, aan de vervaardiging van een prentkaartenboekje over oude en verdwenen zichten uit Hoegaarden. Het doel hiervan is, om aan de mensen van onze luidige samenleving te tonen, hoe hun dorp er vroeger ten tijde van onze grootouders er uit zag. De uitgave wordt uitsluitend voorbehouden aan het Museum, terwijl de oplage zal beperkt zijn. Laat U van nu reeds inschrijven voor het "Prentkaartenboek van Hoegaarden".

Stamboomkunde

De Studie- en Navorsingscommissie voor Heemkunde, stamboom- en wapenkunde van het Museum Julien Van Nerum stelt zich ter beschikking van zijn leden, tot het opmaken van stambomen en kwartierstaten voor alle afstammelingen uit Hoegaarase geslachten.

In de scholen leerden wij allen de geschiedenis van ons volk, maar deze van onze familie werd ons niet geleerd. Steekproeven hebben getoond dat 90 % van de huidige generatie niet eens de namen kennen van hun overgrootouders.

Dit komt doordat de stamboomkunde eeuwenlang als een voorrecht werd beschouwd van de adel en de aristocratie. Die tijd is nu voorbij. De genealogie, een wetenschap zo oud als de tijd zelf, is een boeiende en leerrijke vrijetijdsbesteding geworden, die in iedereens bereik ligt. De familiestudie is een hobby, die iemand tot een rustige bezigheid dwingt, zonder overhaasting en waarvan de resultaten, al naar gelang men vordert in de navorsingen naar het verleden, steeds boeiender worden.

Speurt uw voorouders op en U zult beter U zelf leren kennen. Breng een bezoek aan het museum en vraag een onderhoud met onze genealogen, die U zullen helpen.

De Confrerie der V Geslachten

Wat is de "Confrerie der V Geslachten"

In 1741 werd te Hoegaarden door de vijf meest vooraanstaande-, notabele- en toonaangevende families uit die tijd, namelijk de twee takken Sweerds, Van Nerum, Hoebanx en Struys (of Struyf), allen behorend tot het Stamhuis der Sweerdsen, de "Confrerie der V Geslachten" gesticht, ingevolge het testament van Landdeken H. Peeters, ter uitvoering van een rijkbedeelde studiebeurs.

Deze confrerie gaf later tussen 1768 en 1780 aanleiding tot de oprichting van vijf familie-gilden, die stambomen, genealogische fragmenten, kwartierstaten en wapenblazoenen in hun grootboek opnamen, ten einde de basis te leggen van een machtige familieconfederatie en om de rechthebbenden op de studiebeurs, die heden nog bestaat, te kunnen vaststellen. Helaas, rond 1865/70 ging de Confrerie teloor en stierven, op een uitzondering na, ook de aangehechte familie-gilden uit. Maar heden, een eeuw later, kon er na lange jaren opzoekingen, voldoende materieel vergaard worden, om de Confrerie der V Geslachten terug tot haar recht te brengen.

In de schoot van het Museum werd op 20 nov. 1971 dan ook overgegaan tot de heroprichting van deze oude Confrerie, terwijl de Studie- en Navorsingscommissie van het Museum belast werd met :

- het opmaken van de geschiedenis der V Geslachten
- het opzoeken van de wettige afstammelingen
- het officieel erkennen der rechthebbenden
- het instellen van een Grootregister
- het uitreiken van "attesten van afstamming" geldig verklaard door het Gemeentebestuur van Hoegaarden
- het verschaffen van alle mogelijke genealogische- en heraldische inlichtingen aan de rechthebbenden

Vele families uit Hoegaarden en elders, zonder het zelf te beseffen, stammen af van Servatius Sweerds en Catharina Peeters, de stamouders van het Sweerdthuis en wel langs een van volgende basistakken :

- Servaes Sweerds x Angelina Sweerds
- Hubertus Sweerds x Maria Anna Van Osmael
- Carolus Van Nerum x Barbara Sweerds
- Hendrik Hoebancx x Maria Anna Sweerds
- Hendrik Struys x Elisabeth Sweerds

Wat dienen de nakomelingen te doen ?

Al wie zijn afstamming, langs mannelijke of vrouwelijke lijn, uit een van deze V Geslachten kan bewijzen, of er denkt uit af te stammen, en het recht tot opname in het Grootregister met toekenning van het afstammingsattest wil bekomen, wordt verzocht zich in verbanding te stellen met de Studie- en Navorsingscommissie van het Museum.

Reeds 59 leden sloten zich met de Confrerie aan en bekwamen hun officieël genealogisch attest.

Wist U dat :

- de Vriendenkring van 't nieuwhuys-museum reeds 325 leden telt, waarvan 170 Hoegaardiers.
- het Museum in oktober een tentoonstelling inricht van kindertekeningen onder het thema "Onze Kastelen" en dat de beste werken zullen beloond worden door prijzen van het Ministerie voor Cultuur, de Provincie Brabant, x het Rijksarchief en het gemeentebestuur van Hoegaarden.
- in het Museum op 1 mei 11. de oude Hoegaardse Brouwersgilde " die Edele Orde van den Roerstokk " terug opgericht werd en dat allen die in de bierproeven slagen, tot Bierridder kunnen verheven worden.
- het Museum, als neutrale instelling onder de bescherming van de Staat, loyaal samenwerkt met allen, die de cultuur, de heemkunde en de folklore van Hoegaarden willen bevorderen.

Verjaringsgeschenk voor jarigen

Al onze aangesloten leden (met inbegrip van de personen die deel uitmaken van hun gezin), die geboren zijn in de jaren 1897, 1922 of 1947 en bijgevolg in 1972 hun 75e, 50e of 25e verjaring vieren, worden door het museum met een sympathiek verjaringsgeschenk bedacht.

Het volstaat ons volgende inlichtingen te laten geworden.

- Naam en adres van het aangesloten lid.
- nr van zijn lidmaatschapskaart 1972
- Naam en graad van verwantschap van de jarige persoon
- Zijn (of haar) geboorteplaats en datum.

Het Museum Julien Van Nerum in de branding

- Het Verbond voor Heemkunde - Gouw Vlaams-Brabant hield zijn algemene vergadering in het museum op 27 juni 1971. In haar driemaandelijks kontaktblad, nummer van oktober 1971 vermeld de vereniging het volgende :

" Deze algemene vergadering, zoals ze in haar geheel was opgevat, werd feitelijk beschouwd als een proefnemang. Een proefnemang die werkelijk een groot sukses werd.
Nog een woorde van dank aan de Hoegaardse Kring waar wij zo gul ontvangen werden. De organisatie liet niets te wensen over.
En een pluimpje aan de heer Dodion, die zich ontpopte als een geboren gids en het bewijs leverde zijn heem door en door te kennen ".

- Eveneens is de "Société royale le Vieux-Liège" zeer lovend na haar bezoek aan Hoegaarden. Ook zij schreven op p. 377 van hun tijdschrift hieromtrent :

" 22 août. L'après-midi à Hoegaarde, M. Guilluy dirigea la visite du musée de folklore, puis accompagna le groupe dans le "circuit de la pierre blanche", prodiguant les renseignements sur l'histoire de cet intéressant matériau. Ce fut ensuite au tour de M. Dodion, licencié en histoire, de détailler les principaux événements du passé de la ville. Après la visite de l'église et de plusieurs fermes historiques, nos membres bénéficièrent de la projection de 350 diapositives, agrémentée d'un excellent accompagnement sonore. Nous remercions vivement nos hôtes de Hoegaarde pour l'ample documentation qu'ils nous ont réservé. "

Dit waren twee namiddagen door het Museum aangeboden aan vertegenwoordigers van heel de provincie Luik en van Vlaams-Brabant !

De Haumont-tentoonstelling

De tentoonstelling over het merkwaardig geslacht Haumont van 8 tot 23 april is tot een nooit verwacht sukses uitgegroeid. Meer dan 300 mensen kwamen de voorwerpen en akten uit het privaat-bezit van dit geslacht bewonderen. En bovendien hebben talrijke nakomelingen van dit geslacht elkaar voor de eerste maal ontmoet in het Museum van Hoegaarden, waar zij plechtig besloten hebben zich dit jaar te Hasselt te verzamelen om er een algemene familiebijeenkomst te houden. Het gestelde doel is volbracht ; het museum gaf de aanstoot voor de oprichting van een nieuwe familievereniging.

Het archief van de Matigheidsbond

Onlangs schonk Mevrouw Smeesters uit Tienen aan het Museum, het volledig archief van de ontbonden Matigheidsbond van Hoegaarden, waarvan het vaandel reeds van in 1967 aan het Museum afgestaan werd.

Buiten oude groepsfotos, akten, muziek- en liederenboeken, bevonden zich in dit omvangrijk archief ook toneelwerken en ere-diplomas van de toneelgilde "Vreugd in deugd" en zeer belangrijke notas betreffende het inwendig leven van de eens zo bloeiende Matigheidsbond. Het archief biedt voldoende stof om in de toekomst over dit alles een tentoonstelling in te richten.

Wij bieden aan Mevrouw Smeesters dan ook onze grootste dank en erkentelijkheid aan.

Vragen en antwoorden

Regelmatig worden aan het Museum allerlei vragen gesteld van de meest uiteenlopende aard. Om al onze leden hiervan te laten genieten zullen wij in de mate van het mogelijke, via dit Kontakt-Informatie en Mededelingsblad, al deze vragen en antwoorden laten verschijnen.

-Heeft er te Hoegaarden ooit een "Suisse" bestaan ?

De St Gorgoniuskerk van Hoegaarden werd heropgebouwd in 1754/59 door de rijke Regentie en gemeentenaren, die er tot grote luister een "Suisse" aanstelden. Oude gedenkschriften vermelden hetvolgende "Un suisse assura les cérémonies religieuses dans la nouvelle église de Sint Gorgon, tandis que le bedeau annonça les offices". Hieruit blijkt dus duidelijk dat er wel degelijk buiten de koster, ook een "Suisse" was. Deze schijnt echter afgeschaft en verdwenen te zijn bij de Franse Revolutie.

-Welk verschil bestond er tussen een "Meier" en een "Burgemeester" ?

Een Meier werd voor het leven benoemd en stond tijdens het oud regiem aan het hoofd van de Regentie en het Korps der Wethouders, dus de opperste meester van de gemeente.

Anderzijds had men de burgemeester, destijds "Dorpsmeester" genaamd, die in de Raad der Gezworenen zetelde als belanstings-ontvangen. Hij was jaarlijks herkozen en was ondergeschikt aan de wil der Regentie.

-Bestonden er te Hoegaarden, buiten de Confrerie der V Geslachten geen andere familie-gilden ?

Ja, de families Coenegras en Dumont hebben eveneens hun familie-gilde gehad, maar zij stierven snel uit, terwijl er ook sprake was van de "clan Van Autgaerden", die aanvankelijk een zekere aanhang had, maar door de "Gulden Lelie" werd opgeslorpt. Nochtans bestond er in de 17e eeuw reeds een soort van vroedschap van de notabele geslachten Hermans enerzijds en Bormans anderzijds, maar uit beide sproot de Confrerie der V Geslachten, die de vrucht van was.

-Heeft er vroeger te Hoegaarden een weekmarkt bestaan ?

Ja en nog wel een zeer bloeiende markt. De beschrijving hiervan zal later het voorwerp uitmaken van een speciaal artikel in Alpaïdis.

-Kan de mogelijkheid niet overwogen worden, om af en toe in het Museum een film af te draaien met kultureel of opvoedend karakter ?

Het Museum heeft kontakt genomen met de Kinematografische dienst van het Ministerie voor Nationale Opvoeding en Cultuur en zal eerlang de lijst van de beschikbare films ontvangen, waartussen de leden hun keuze kunnen doen en die vervolgens door het Museum zullen aangevraagd worden om in zijn instelling te vertonen.

Alle aanvragen van welke aard ook, kunnen onder gesloten omslag gericht worden aan het Museumbestuur.